

STYREGRUPPEMØDE

**DIFFERENTIERET VEDLIGEHOLDELSE
OG BRUG AF KIRKER**

23. MARTS 2022

BAGGRUND OG FORMÅL

Baggrund

Der opleves – særligt i tyndt befolkede områder - en stor kløft mellem kravene til vedligeholdelse af kirkerne og de lokale menneskelige og økonomiske ressourcer.

Formål

Projektets formål er at mindske kløften mellem krav og ressourcer. Dette skal ske gennem dialog og gennem udvikling af nye metoder. Målet med projektet er derfor at udvikle en praksis for fremtidig transparent prioritering af ressourcerne, som både tager højde for kirkernes brug og sikrer deres kulturhistoriske værdier. Projektet skal give menighedsrådene metoder til i højere grad selv at kunne prioritere ressourcerne.

Slutprodukt

- Metode til kategorisering af kirker
- Strategier for differentieret vedligeholdelse
- Materiale til formidling og implementering af metoden lokalt i menighedsråd og provstier.

STATUS PÅ PROJEKTET
TIDSPLAN

STATUS PÅ PROJEKTET - TIDSPLAN

Start
1. maj 2021

Slut
31. april 2023

Opstart

Afprøvning

Implementering

1. marts 2022

1. januar 2023

- Interessentanalyse
- Risikoanalyse
- Etablering af kontakter og netværk
- Kommunikationsplan
- Første udgave af model og strategier
- Revideret udgave af model og strategier
- Planlægning af workshops

- Erfaringsbesøg Nationalmuseet
- Procesværktøj
- Udarbejdelse af kursusmateriale

- Værdisætning i de fem provstier
- Gennemførelse af workshops i de fem provstier
- Opfølgning på afprøvning
- Interviews
- Revidering af model, strategier og procesværktøj
- Revidering af kursusmateriale
- Kursusmodel udarbejdes
- Udkast til implementeringsplan

- Formidling af projektet i de deltagende stifter.
- Informationsmøde om model i de fem ikke-deltagende stifter
- Færdiggøre implementeringsplan
- Afslutning

**ERFARINGSBESØG PÅ
NATIONALMUSEET**

ÉN UDFORDRING - FLERE LØSNINGER?

DIALOG MED NATIONALMUSEET

- Øget dialog med Nationalmuseet for at nedbryde fordomme og skabe gensidig forståelse
- Øget brug af konsulentrunder
- Klare retningslinjer for ansøgninger
- Mere informativ hjemmeside

OPKVALIFICERING AF MR OG PU

- Fx gennem små onlinekurser/podcasts om forskellige emner fra Nationalmuseet

PRAKSISÆNDRINGER

- Eliminere overvedligehold

SYSTEMÆNDRINGER?

- Ændring af udligningsordning
- Evt. etablering af nærkonsulenter i Jylland og på Fyn

Oplevelse af kløft mellem krav og ressourcer

PROJEKTET

NY METODE

- Transparent prioritering
- Strategier

OVERVEDLIGEHOOLD

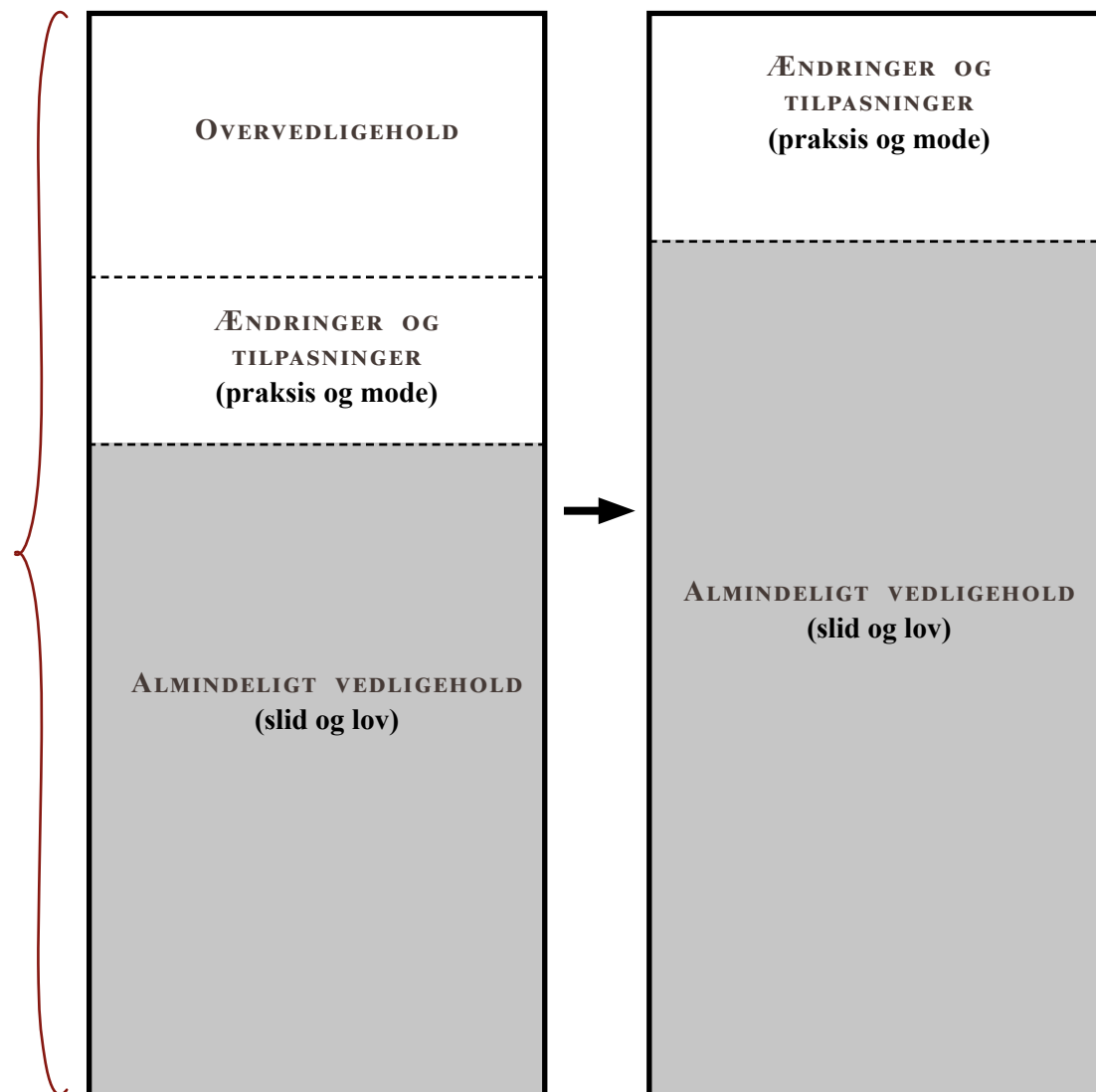
Praksisændring = frigørelse af ressourcer

Nationalmuseet peger på, at der mange steder sker et overvedligehold af kirkerne. Blandt andet i kraft af hyppigere kalkninger end nødvendigt. Også maling af snedkerværk, afrensninger af alger, og andre visuelle tiltag kan i mange situationer undlades. Dette vil ikke være til skade for kirken. Tværtimod kan de mange lag tynde kirken på sigt og ændre snedkerværkets udtryk.

Ved en praksisændring, hvor overvedligeholdet reduceres, vil man kunne frigive ressourcer til de vigtigere vedligeholdelsesarbejder, som uløst kan medføre skader på kirkerne på sigt.

!!! Diagrammet er et principdiagram, og ikke et billede på den reelle fordeling af vedligeholdelsesressourcer.

SAMLET
ØKONOMI

ERFARINGSBESØG PÅ NATIONALMUSEET

Hjemmeside:

Projektproces: rådgivningsmuligheder før konkret projekt

Retningslinjer for ansøgningsmateriale

Information om særlige tematikker:

- borebiller
- levende lys
- vedligehold vs overvedligehold
- kalkning
- maling

Særlige bygningskyndige i provstierne:

Ingen krav til kvalifikationer

Kan Nationalmuseet udbyde et kursus?

Kan man fra KMs side indføre krav om et grundkursus?

Dette vil kunne gøre hjælpen til MR og provstier mere kvalificeret. Det vil i et vist omfang kunne beskytte MR mod projekter som vokser sig for store.

Vedligeholdelsesplaner for kirker:

- Dette vil være et godt værktøj til overlevering fra det ene menighedsråd til det næste.

- Kan give provsterne overblik over hvor pengene skal bruges hvornår.

- Vedligeholdelsesplaner efterspørges også for eksempel af Augustinusfonden, når der søges om fondsfinansiering til projekter.

- Alle kirker kan bede nationalmuseet om en besigtigelse af kirken inventar og kalkning. Den er gyldig i ti år og kan give input til vedligeholdelsesplanen.

- Konsulentrunder vil kunne give viden, som kan implementeres i vedligeholdelsesplanen.

- I nogle provstier bruger man allerede vedligeholdelsesplaner, som udarbejdes i samarbejde med provstiets bygningskyndige. Kan der udvikles en skabelon for vedligeholdelsesplaner i samarbejde med Nationalmuseet, som der kan introduceres til gennem kursus?

Overgang til minimumsvedligehold:

Hvis en kirke overgår til minimums- eller intet vedligehold, skal der:

- Laves en plan og gøres visse tiltag forud, som sikrer kirkens tilstand og klima fremover:

- Sikres at tag og fag er tæt.

- Etableres et stabilt klima, som inventaret trives i (her kan særligt orglet være et problem)

- Der skal være en ansvarlig for kirken, som varetager udluftning og afstøvning / rengøring (bl.a. for at modvirke skimmeldannelse)

- Planen vil være individuel for den enkelte kirke, og skal udarbejdes i samarbejde med NM.

- Vedligeholdelsesmodellen beror på en screening og kan pege på, hvilke kirker dette vil være relevant for.

Kan man vurdere og prioritere kirker?

Ja, se fx kalkmaleri hjemmeside.

Men det er komplekst og tidskrævende = dyrt.

ERFARINGSBESØG PÅ NATIONALMUSEET

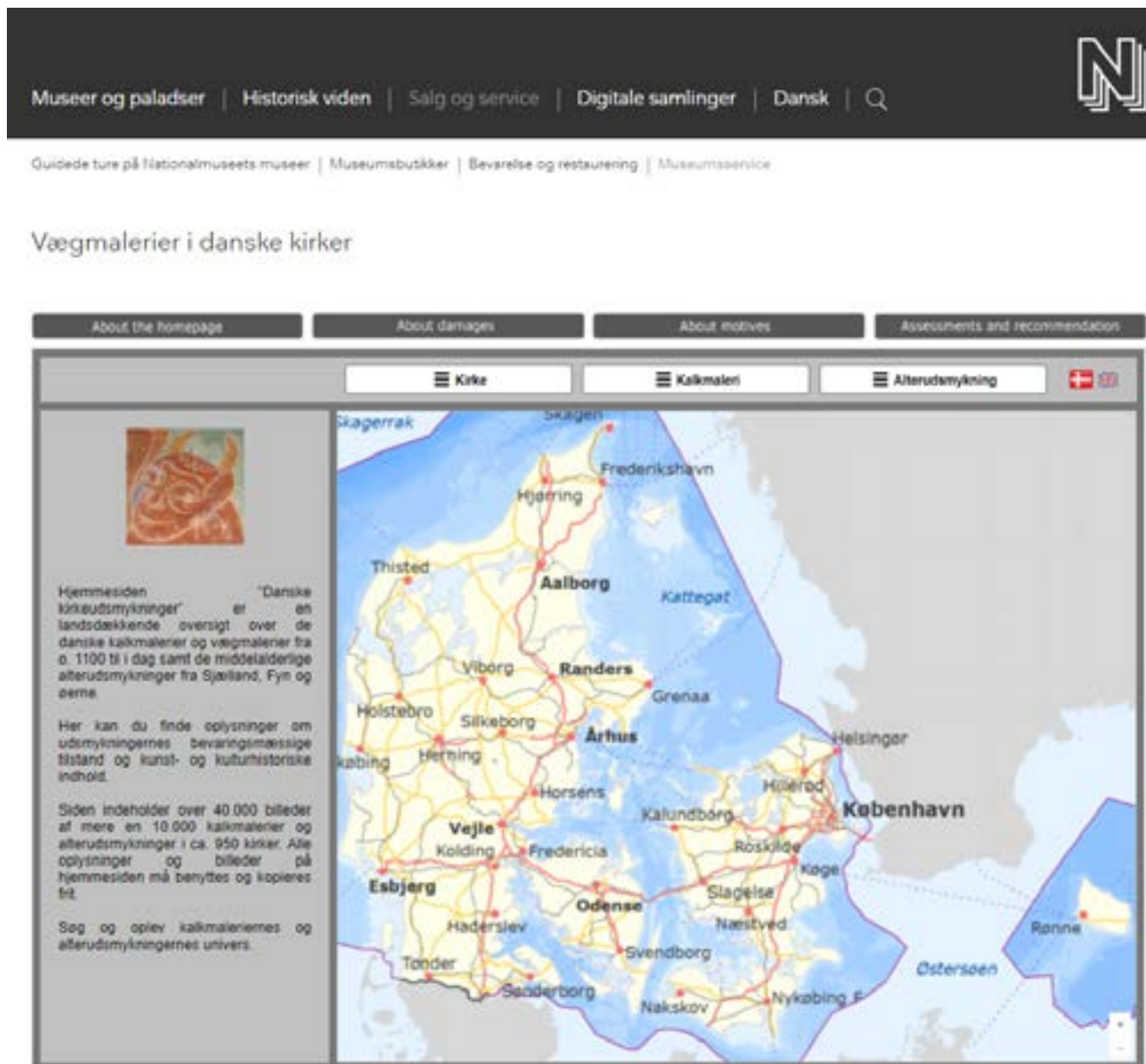
Kan man vurdere og prioritere kirker?

Ja, se fx kalkmaleri hjemmeside.

<https://en.natmus.dk/sales-and-services/museum-services/wall-paintings-in-danish-churches/>

Siden er finansieret gennem fondsmidler fra Augustinusfonden.

Men det er komplekst og tidskrævende = dyrt.

The screenshot shows the website for 'Vægmalier i danske kirker' (Wall paintings in Danish churches). The page features a navigation bar with links for 'Museer og paladser', 'Historisk viden', 'Salg og service', 'Digitale samlinger', 'Dansk', and a search icon. Below the navigation bar, there are links for 'Guidede ture på Nationalmuseets museer', 'Museumsbutikker', 'Bevarelse og restaurering', and 'Museumservice'. The main content area is titled 'Vægmalier i danske kirker' and includes a sub-navigation bar with 'Kirke', 'Kalkmaleri', and 'Alterudsmykning'. A map of Denmark is displayed, showing various church locations marked with red dots and labeled with city names such as Aalborg, Randers, Århus, København, and Odense. A sidebar on the left contains text describing the website's content and a small image of a wall painting.

Museer og paladser | Historisk viden | Salg og service | Digitale samlinger | Dansk | Q

Guidede ture på Nationalmuseets museer | Museumsbutikker | Bevarelse og restaurering | Museumservice

Vægmalier i danske kirker

About the homepage | About damages | About motives | Assessments and recommendation

Kirke | Kalkmaleri | Alterudsmykning

Hjemmesiden "Danske kirkeudsmykninger" er en landsdækkende oversigt over de danske kalkmalere og vægmalerier fra o. 1100 til i dag samt de middelalderlige alterudsmykninger fra Sjælland, Fyn og øerne.

Her kan du finde oplysninger om udsmykningernes bevarelsesmæssige tilstand og kunst- og kulturhistoriske indhold.

Siden indeholder over 40.000 billeder af mere end 10.000 kalkmalere og alterudsmykninger i ca. 950 kirker. Alle oplysninger og billeder på hjemmesiden må benyttes og kopieres frit.

Søg og oplev kalkmalerierne og alterudsmykningernes univers.

ERFARINGSBESØG PÅ NATIONALMUSEET

Kan man vurdere og prioritere kirker?

Ja, se fx kalkmaleri hjemmeside.

<https://en.natmus.dk/sales-and-services/museum-services/wall-paintings-in-danish-churches/>

Siden er finansieret gennem fondsmidler fra Augustinusfonden.

Men det er komplekst og tidskrævende = dyrt.

Kalkhjemmesiden

Samlet kulturhistorisk vurdering

- Særdeles bevaringsværdig
- Meget bevaringsværdig
- Bevaringsværdig
- Til en vis grad bevaringsværdig

Samlet tilstandsvurdering

- Akut behandlingskrævende
- Behandlingskrævende
- Muligt behandlingskrævende
- Tilstand tilfredsstillende

Anbefaling

- Højeste prioritet
- Høj prioritet
- Middel prioritet
- Lav prioritet

ERFARINGSBESØG PÅ NATIONALMUSEET

Kan man vurdere og prioritere kirker?

Ja, se fx kalkmaleri hjemmeside.

<https://en.natmus.dk/sales-and-services/museum-services/wall-paintings-in-danish-churches/>

Siden er finansieret gennem fondsmidler fra Augustinusfonden.

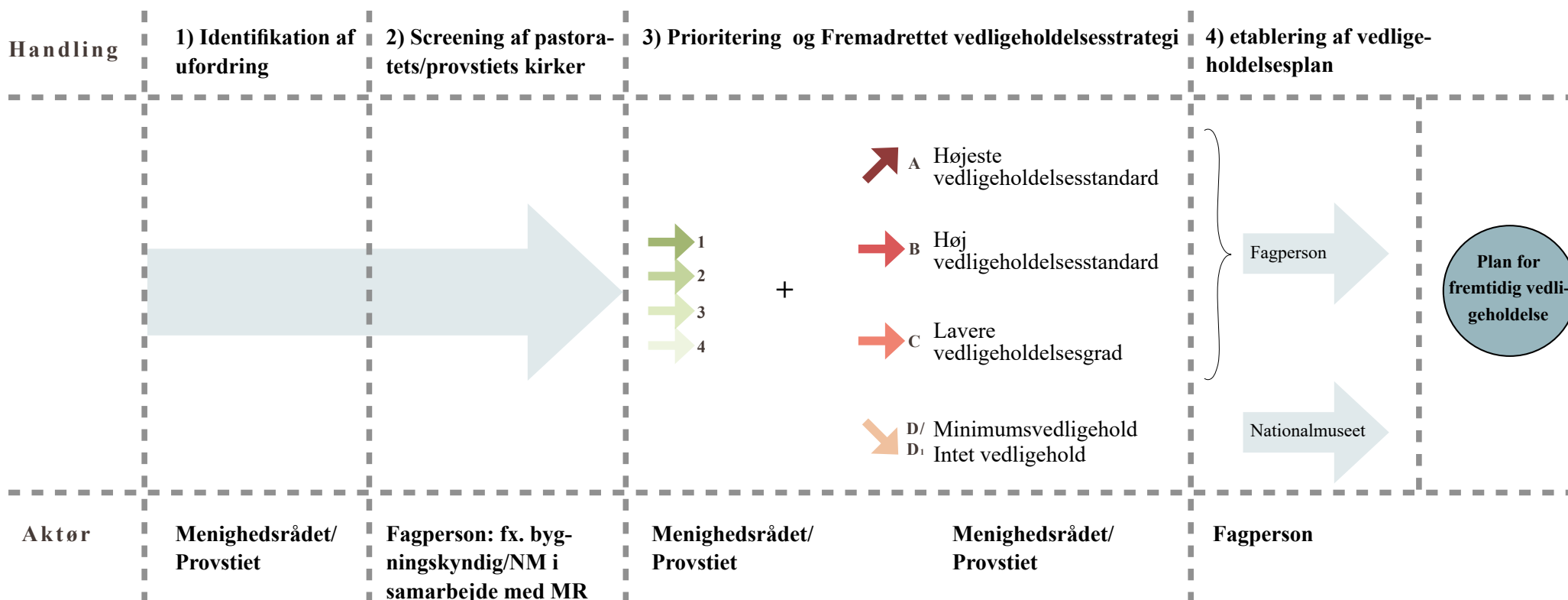
Men det er komplekst og tidskrævende = dyrt.

The screenshot shows the website for 'Vægmalerier i danske kirker' (Wall paintings in Danish churches). The top navigation bar includes 'Museer og paladser', 'Historisk viden', 'Sølg og service', 'Digitale samlinger', and 'Dansk'. The main content area features a map of Denmark with red markers indicating church locations. A filter menu is open, showing options for 'Kirke' (Church) and 'Vægmalerier og arbejder' (Wall paintings and works). The filter menu includes dropdowns for 'Særligt tilstandsbevaring', 'Akut behandlingskrævende', 'Særligt kulturhistorisk værdier', 'Særlig kulturhistorisk værdier', 'Særlig bevaringsværdig', and 'Højest prioritet'. The map shows major cities like Hjørring, Aalborg, Viborg, Randers, Århus, Grenaa, Esbjerg, Odense, and København. The bottom of the page has buttons for 'Vis på kort', 'Vis på liste', and 'Nulstil søgning'.

**STATUS PÅ
MODELUDVIKLINGEN**

PROCESMODEL

Et menighedsråd eller provsti identificerer et behov for en transparent metode til prioritering af ressourcer

Provstiets eller pastora-tets kirker screenes ved brug af modellen. Screeningen udføres i samarbejde mellem MR og en fagperson.

Screeningen giver udslag i en prioriteringskategori og en fremadrettet strategi for hver enkelt kirke.

Strategien er overordnet og giver en retning for det fremadrettede vedligehold. Herefter kan en konkret vedligeholdelsesplan udarbejdes for den enkelte kirke. Hvis kirken falder i kategori D/D1 skal Nationalmuseet kontaktes for udarbejdelse af en konkret plan for stabilisering af kirken.

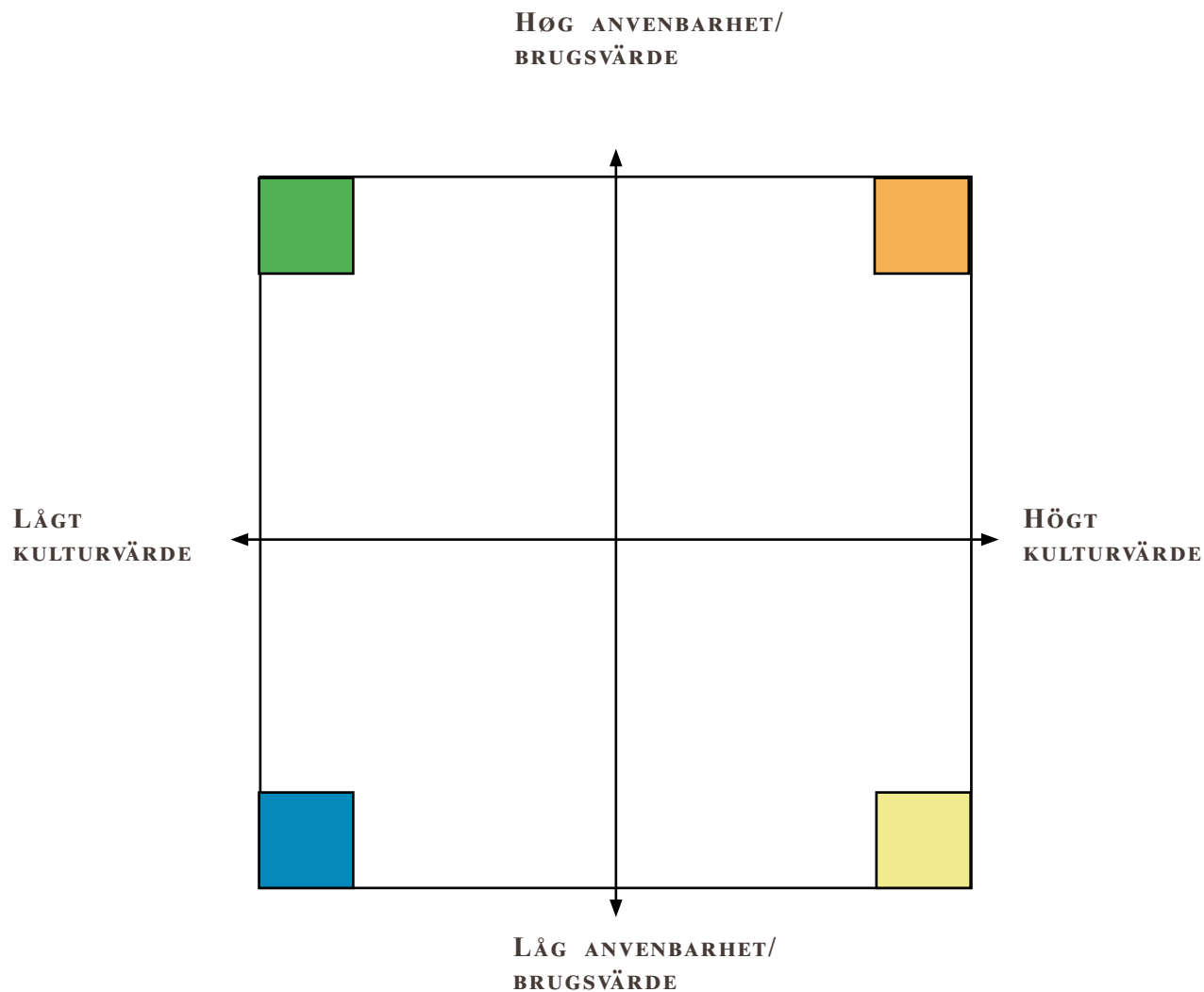
ET KIG MOD SVERIGE

Præsentation af Säfte-modellen

Säfte-modellen er udviklet som en del af et svensk projekt i byen Säfte. Her oplevedes som i de danske udkantsområder udfordringer med at holde kirkerne i brug og i stand pga manglende økonomi og menneskelige ressourcer, hvorfor man søgte nye metoder til at se på kirkerne.

Med inspiration fra Säfte-modellen, er den nye model tilrettelagt ud fra de to styrende parametre: kulturarvsværdi og brug, hvilket giver en langt enklere og lettere anvendelig model.

- Af lille interesse.
Sælge / nedrive?
- Ukompliceret fremtid?
- Museumskirke?
- Kompliceret fremtid?
Krav fra mange sider?

STATUS PÅ MODELLEN

MODELLEN VED SENESTE STYREGRUPPEMØDE

Brug og kulturarvsværdi som de styrende parametre

Når de to parametre: brug og kulturarvsværdi, lægges sammen, fremkommer den samlede kategoriseringsmodel.

Her kan den enkelte kirke let indplaceres i skemaet ud fra en enkel vurdering af kirkens nuværende brugsgrad og kirkens kulturarvsværdi.

Parametret brug vil det enkelte menighedsråd selv uden videre vurdere.

For parametret kulturarvsværdi må placeringen bero på en faglig vurdering fra Nationalmuseet, kongelig bygningsinspektør, særlig bygningskyndig eller anden fagperson med speciale i kirkebygninger.

NY MODEL

NY MODEL

Ændringer:

Terminologi: Fra 'kulturarvsværdi' til 'kulturhistorisk betydning'

Færre 'trin' for at lette vurderingsarbejdet

BRUG

KULTURHISTORISK BETYDNING

DE TO VURDERIGNSPARAMETRE

Brugsparametret

Det første parameter i modellen er graden af brug, som gradueres fra ingen brug til hyppig brug.

'Brug' indbefatter alle planlagte aktiviteter i kirken. Dvs. både gudstjenester, salmesang, meditation, foredrag, rundvisninger, koncerter m.v. Det indbefatter ikke spontane, uledsagede besøg i kirken.

Hyppig brug:

Ugentligt gudstjeneste + andre aktiviteter

Jævnlig brug:

To eller flere end to aktiviteter/md

Sjælden brug:

Én eller færre end én aktivitet/md

Ingen brug

???

Bør intervallerne for brug være individuelle for provstierne? I ét provsti kan én månedlig aktivitet i en kirke være hyppig brug, mens det i et andet provsti vil være sjældent sammenlignet med provstiets andre sogne!

BRUG

DE TO VURDERIGNSPARAMETRE

Det kulturhistoriske parameter

Det andet parameter i modellen er kulturhistorisk betydning, som gradueres fra mindre interesse til national betydning.

Som det fremgår af diagrammet på næste side, er gradueringerne fra den tidligere model også her overført til denne model så graderne af værdi opdeles i følgende:

- National betydning:

Kirker som ikke alene har stor lokal betydning, men som også på nationalt niveau vurderes at have betydning i kraft af enestående arkitektur, historie, udviklingshistorie eller unikke arkæologiske eller antikvariske elementer.

- Stor lokal betydning:

Kirker som bærer en særlig lokal kulturhistorisk betydning. Eksempelvis kirker med stærkt arkitektonisk egenspræg, eller kirker, som i særlig grad skiller sig ud. Det kan også være kirker af en særlig høj kvalitet i bearbejdning eller konstruktive løsninger.

- Betydningsfuld:

Den kategori som de fleste kirker vil falde ind under.

- Mindre interesse:

Kirker som ikke findes havende større kulturhistorisk betydning. Eksempelvis kirker af ringe bygningsmæssig kvalitet, eller kirker som grundet hyppige ombygninger eller hårdhændet restaurering har mistet kvalitet og/eller autenticitet.

KULTURHISTORISK BETYDNING

HOLLANDSK METODE

'Praktisk værktøj til værdiansættelse og rehabilitering af religiøse genstande'

kerk:
voorwerp:
inventarisnummer:
inventarisnummer SKKN:
actuele waarde ingevuld door:
historische waarden en vergelijkende criteria ingevuld door:
datum:

a actuele waarde

laag midden hoog n.v.t.

toelichting:

b historische waarden

lokaal | regionaal niveau

nationaal niveau

b1 kerkhistorische waarde

laag midden hoog n.v.t.

toelichting:

b1 kerkhistorische waarde

laag midden hoog n.v.t.

toelichting:

b2 algemeen historische waarde

laag midden hoog n.v.t.

toelichting:

b2 algemeen historische waarde

laag midden hoog n.v.t.

toelichting:

Hulpvragen

De hulpvragen dienen ter ondersteuning bij de waardering van een voorwerp. Niet op elke vraag hoeft of kan een antwoord gegeven worden.

a actuele waarde

Is het voorwerp nauw gerelateerd aan de verkondiging van het Woord Gods, de viering van de sacramenten of neemt het anderszins een belangrijke plaats in binnen de liturgie?

Heeft het voorwerp devotionele betekenis?

Illustreert het voorwerp bepaalde huidige tradities of gebruiken die karakteristiek zijn voor de kerkgemeenschap?

Illustreert het voorwerp de verbondenheid van de gemeenschap?

Heeft het voorwerp een bepaalde herdenkings- of memoriewaarde voor de gemeenschap?

Hecht de gemeenschap belang aan het voorwerp?

b1 kerkhistorische waarde

Staan er op het voorwerp belangrijke gegevens over de kerkgeschiedenis en/of tradities of gebruiken van de kerk of het kerkgenootschap, of draagt het voorwerp bij aan het begrip hiervan?

Illustreert het voorwerp karakteristieke tradities, gebruiken of levensstijl van een kerk(genootschap), klooster, orde of congregatie, of een bepaalde groep daarbinnen?

Kan het voorwerp geassocieerd worden met een belangrijke groep, figuur, gebeurtenis, plaats, ontwikkeling of stroming binnen de geschiedenis van de kerk of het kerkgenootschap?

b2 algemene historische waarde

Getuigt het voorwerp van een historisch thema, proces, ontwikkeling, stroming of levensstijl?

Kan het voorwerp geassocieerd worden met een belangrijke groep, figuur, gebeurtenis, plaats, ontwikkeling of stroming binnen de geschiedenis?

DEN KULTURHISTORISKE SCREENING

Det kulturhistoriske parameter

Det andet parameter i modellen er kulturhistorisk betydning, som graderes fra mindre interesse til national betydning.

Som det fremgår af diagrammet på næste side, er gradueringerne fra den tidligere model også her overført til denne model så graderne af værdi opdeles i følgende:

- National betydning:

Kirker som ikke alene har stor lokal betydning, men som også på nationalt niveau vurderes at have betydning i kraft af enestående arkitektur, historie, udviklingshistorie eller unikke arkæologiske eller antikvariske elementer.

- Stor lokal betydning:

Kirker som bærer en særlig lokal kulturhistorisk betydning. Eksempelvis kirker med stærkt arkitektonisk egenspræg, eller kirker, som i særlig grad skiller sig ud. Det kan også være kirker af en særlig høj kvalitet i bearbejdning eller konstruktive løsninger.

- Betydningsfuld:

- Mindre interesse:

Kirker som ikke findes havende større kulturhistorisk betydning. Eksempelvis kirker af ringe bygningsmæssig kvalitet, eller kirker som grundet hyppige ombygninger eller hårdhændet restaurering har mistet kvalitet og/eller autenticitet.

PASTORAT:

KIRKE:

BYGGEÅR (primære):

MATERIALER (primære):

TYPE:

Kategorier: kirke af mindre interesse, betydningsfuld kirke, stor lokal betydning, stor national betydning.

Emne	Beskrivelse / Bemærkninger	Mindre interesse	Betydningsfuld	Stor lokal betydning	National betydning
EKSTERIØR					
Miljømæssig værdi					
Arkitektonisk værdi					
- Æstetik					
- Komposition					
- Materialer					
- Sjældenhed					
- Egenspræg					
Antikvarisk værdi					
- Kulturhistorisk					
- Kirkehistorisk					
- Kunsthistorisk					
- Autenticitet					
INTERIØR					
Arkitektonisk værdi					
- Æstetik					
- Komposition					
- Materialer					
- Sjældenhed					
- Egenspræg					
Antikvarisk værdi					
- Kulturhistorisk					
- Kirkehistorisk					
- Kunsthistorisk					
- Autenticitet					
SAMLET VURDEERING					

Kort tekstbeskrivelse af kirken:

PRIORITERING

Prioriteringsgrad

1

HØJESTE ØKONOMISKE PRIORITERING

Meget aktive kirker med stor kulturhistorisk betydning.

2

HØJ ØKONOMISK PRIORITERING

Aktive kirker eller kirker med stor kulturhistorisk betydning.

3

LAVERE ØKONOMISK PRIORITERING

Kirker med sjælden eller ingen brug.

4

LAVESTE ØKONOMISKE PRIORITERING

Kirker uden brug og med mindre kulturhistorisk betydning.

PRIORITERING

Prioriteringsgrad

- 1 HØJESTE ØKONOMISKE PRIORITERING**
Meget aktive kirker med stor kulturhistorisk betydning.
- 2 HØJ ØKONOMISK PRIORITERING**
Aktive kirker eller kirker med stor kulturhistorisk betydning.
- 3 LAVERE ØKONOMISK PRIORITERING**
Kirker med sjælden eller ingen brug.
- 4 LAVESTE ØKONOMISKE PRIORITERING**
Kirker uden brug og med mindre kulturhistorisk betydning.

Vil langt størstedelen af kirkerne have i kategorierne 'betydningsfuld' eller 'stor lokal betydning'?

Er dette et problem?

Man vil stadig få alle fire prioriteringsgrader repræsenteret. Da vil det blot være brugen, der bliver styrende.

PRIORITERING

Prioriteringsgrad

1 HØJESTE ØKONOMISKE PRIORITERING
Meget aktive kirker med stor kulturhistorisk betydning.

2 HØJ ØKONOMISK PRIORITERING
Aktive kirker eller kirker med stor kulturhistorisk betydning.

3 LAVERE ØKONOMISK PRIORITERING
Kirker med sjælden eller ingen brug.

4 LAVESTE ØKONOMISKE PRIORITERING
Kirker uden brug og med mindre kulturhistorisk betydning.

Vil langt størstedelen af kirkerne have i kategorierne 'betydningsfuld' eller 'stor lokal betydning'?

Er dette et problem?

Man vil stadig få alle fire prioriteringsgrader repræsenteret. Da vil det blot være brugen, der bliver styrende.

PRIORITERING

Prioriteringsgrad

Prioriteringsgraden fremkommer i kombination af brugs- og kulturarvsværdiparametret.

STRATEGIER

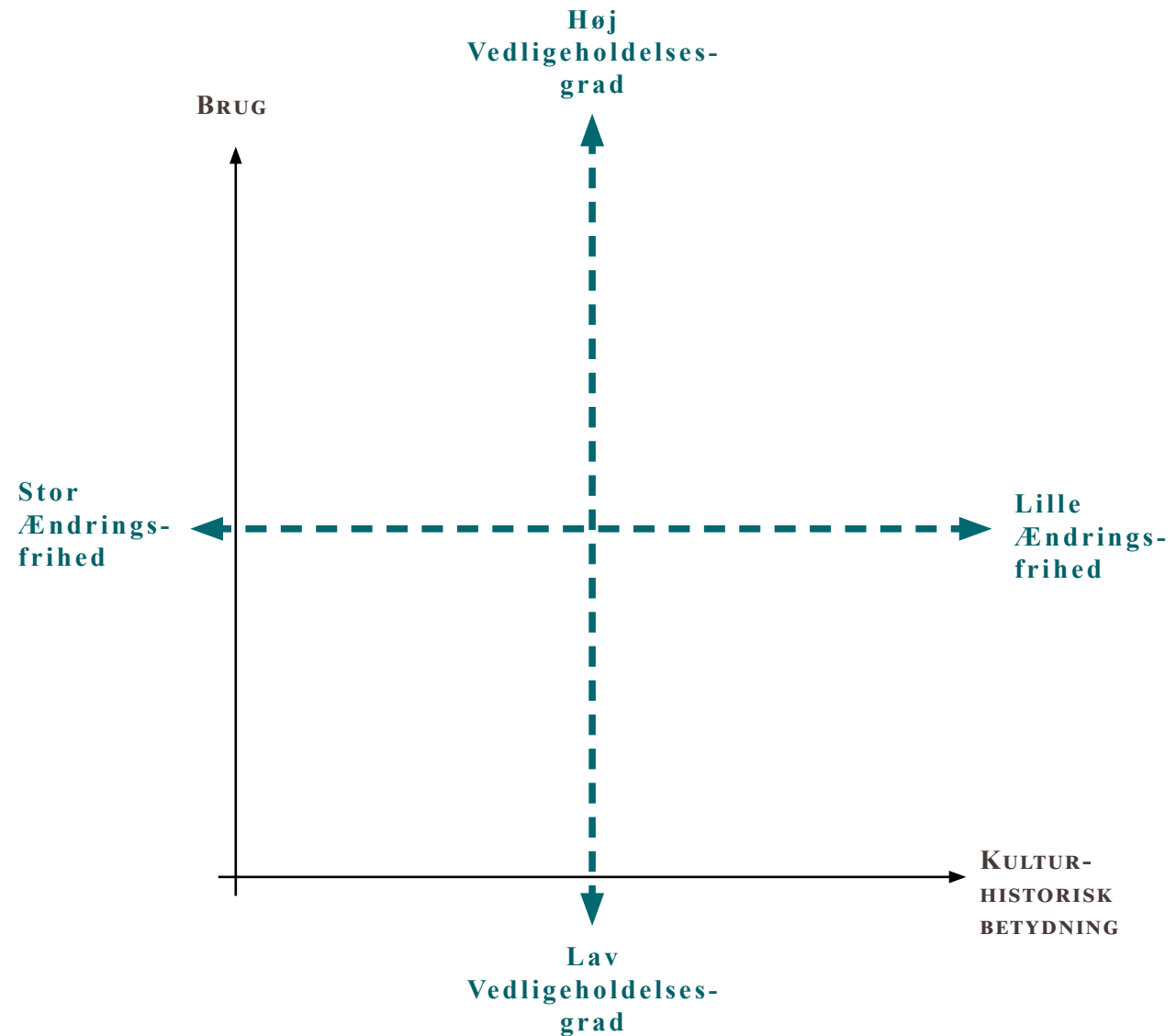
Grundpræmisser for strategierne

Grundpræmissen for strategierne er, at der på den ene akse er sammenhæng mellem *brugs- og vedligeholdelsesgrad*, og på den anden akse er sammenhæng mellem *graden af kulturhistorisk betydning og friheden til ændringer*.

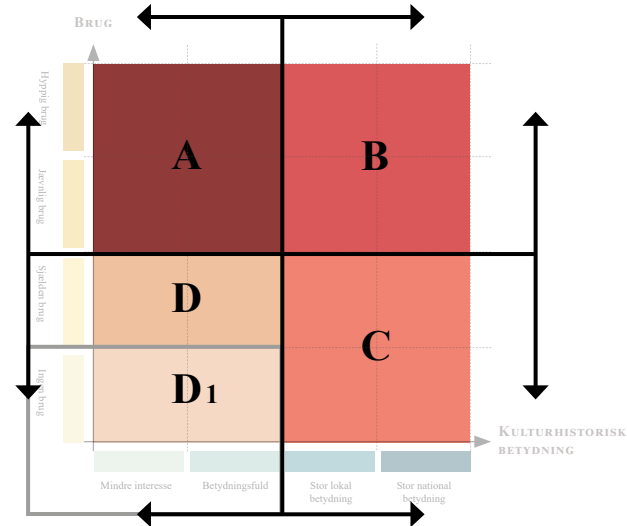
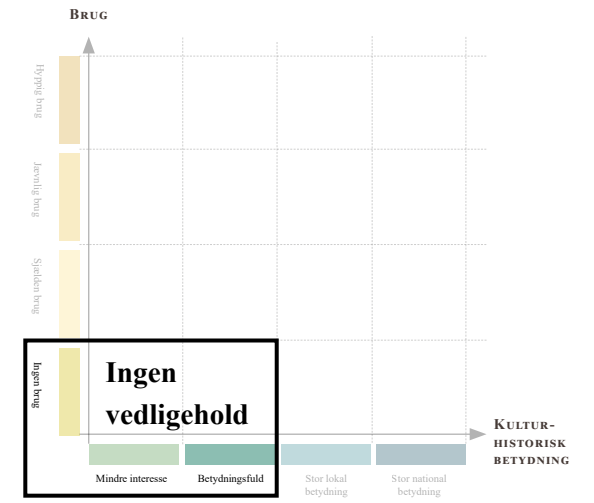
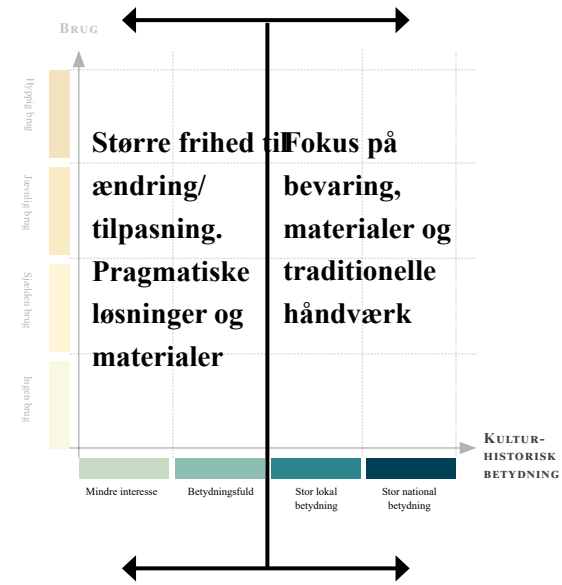
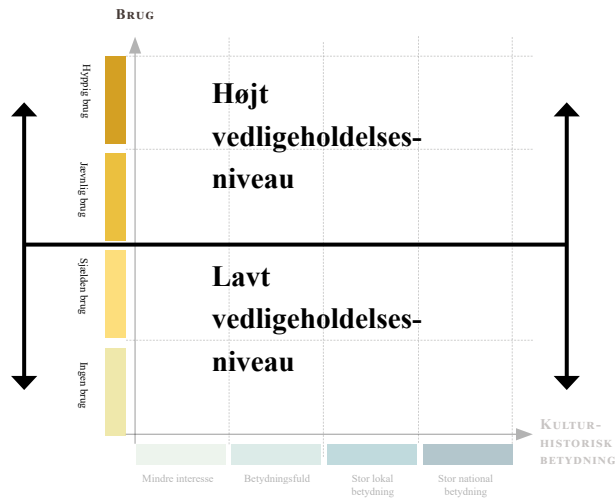
Det vil sige at en høj brugsgrad retfærdiggør en høj vedligeholdelsesstandard, da de bygninger, der er i brug skal prioriteres også at være i god stand, og også visuelt fremstå således. Mens kirker der ikke er i brug kan prioriteres lavere.

Den kulturhistoriske betydning sætter en naturlig begrænsning for hvor store ændringer, der må ske med og i en kirkebygning. Således er der for kirker uden væsentlig værdi en stor ændringsfrihed, men for kirker med meget høj værdi kun en lille ændringsfrihed.

Disse forhold afspejler sig i strategierne.

STRATEGIER

STRATEGIER FOR FREMADRETTET VEDLIGEHOLDELSE

A

STRATEGI A:

- Højeste vedligeholdelsesstandard.
- Større frihed til ændringer og tilpasninger i bygning og interiør.
- Pragmatiske løsninger og materialer kan anvendes.

B

STRATEGI B:

- Høj vedligeholdelsesstandard.
- Fokus på autenticitet og de rigtige håndværksmæssige materialer og løsninger.
- Mindre mulighed for bygningsmæssige ændringer.

C

STRATEGI C:

- Lavere vedligeholdelsesgrad.
- Fokus på tag og fag.
- Fokus på særlige elementer. Eksempelvis:
  - særlige konstruktive elementer
  - særlige bygningsdetaljer
  - særlige interiørelementer
  - kalkmalerier
- Ingen større bygningsmæssige ændringer.

D

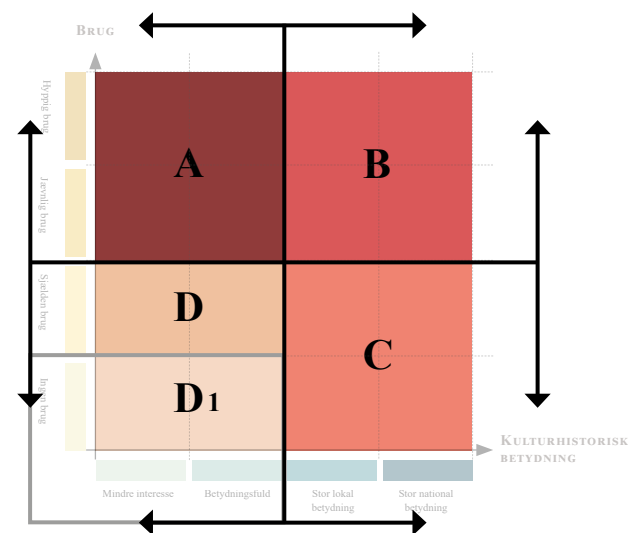
STRATEGI D:

- Minimumsvedligehold.
- Mulighed for større bygningsmæssige ændringer.
- Pragmatiske løsninger og materialer kan anvendes.

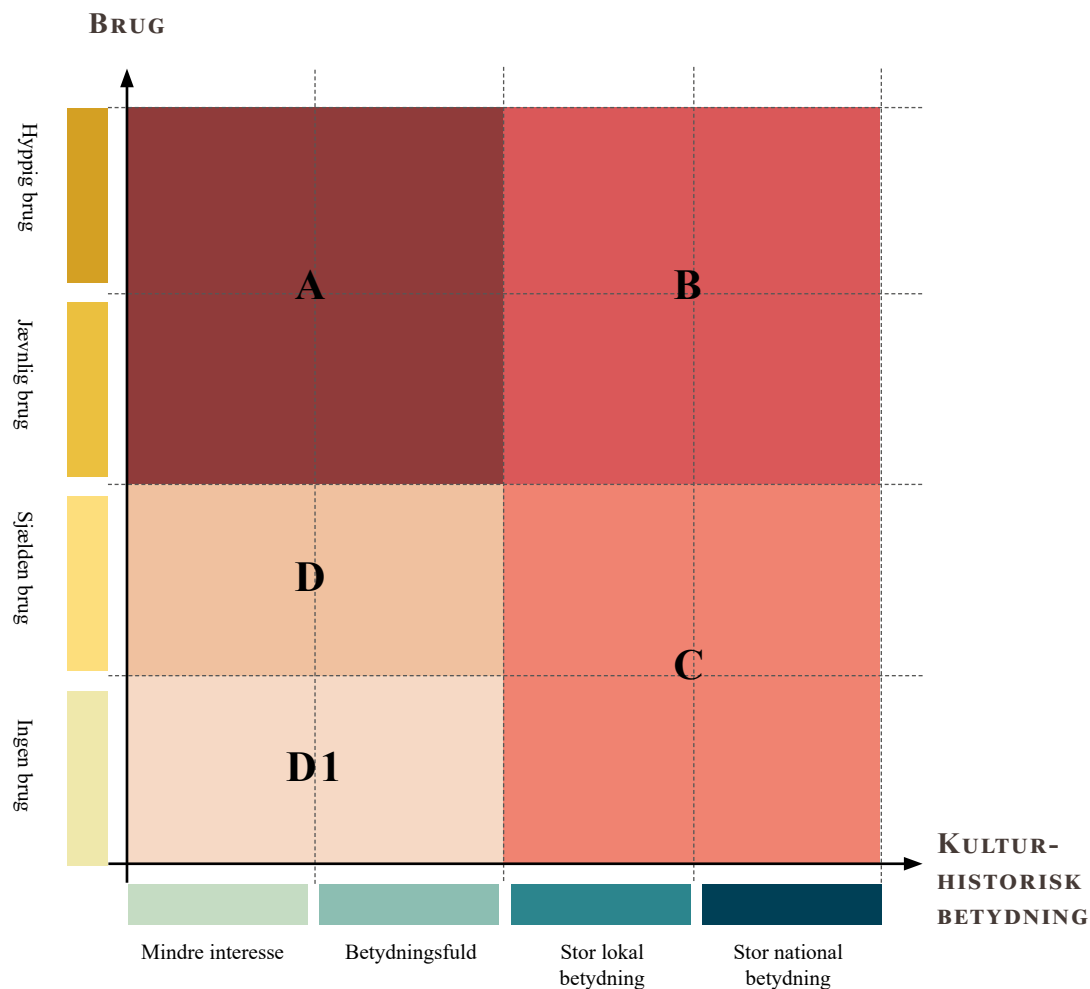
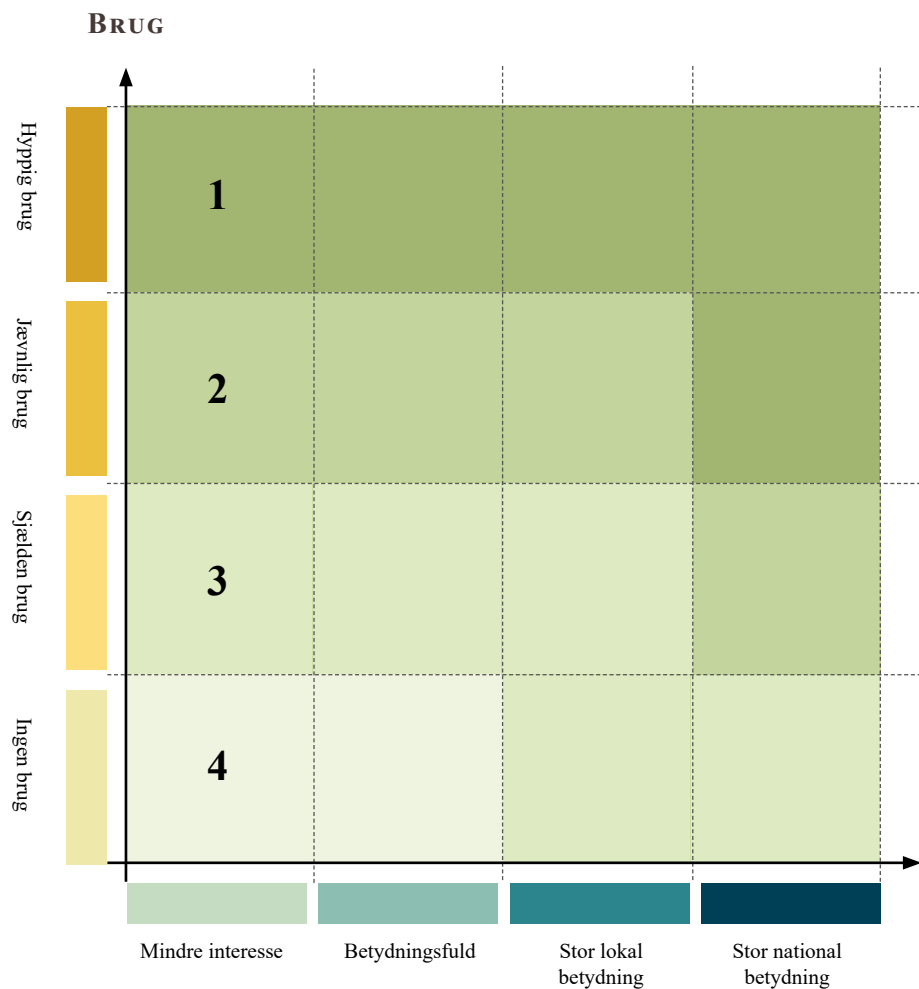
D₁

STRATEGI D₁:

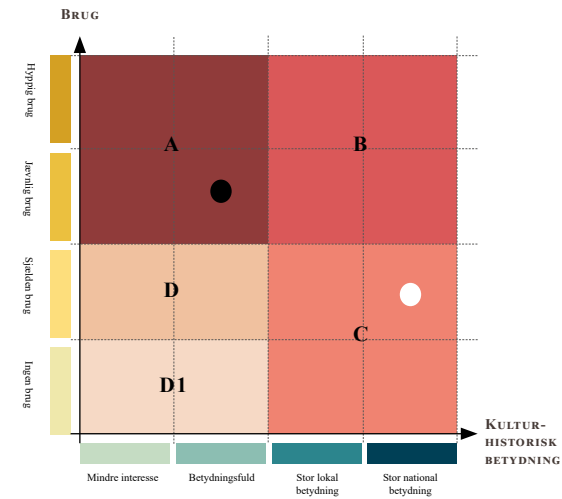
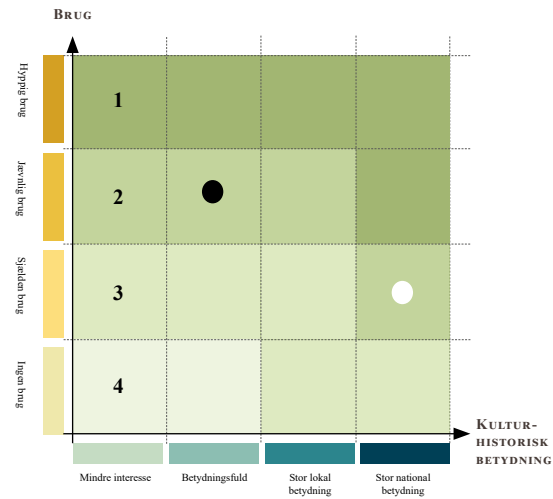
- Intet vedligehold.
- Nobelt forfald.
- Bygningssikring.
- Mulighed for større bygningsmæssige ændringer.
- Pragmatiske løsninger og materialer kan anvendes.

PRIORITERING OG STRATEGIER

PRIORITERING OG STRATEGIER

2

HØJ ØKONOMISK PRIORITERING
Aktive kirker eller kirker med stor kulturhistorisk betydning.

A

STRATEGI A:

- Højeste vedligeholdelsesstandard.
- Frihed til ændringer og tilpasninger i bygning og interiør.
- Pragmatiske løsninger og materialer kan anvendes.

2

HØJ ØKONOMISK PRIORITERING
Aktive kirker eller kirker med stor kulturhistorisk betydning.

C

STRATEGI C:

- Lavere vedligeholdelsesgrad.
- Fokus på tag og fag.
- Fokus på særlige elementer. Eksempelvis:
  - særlige konstruktive elementer
  - særlige bygningsdetaljer
  - særlige interiørelementer
  - kalkmalerier
- Ingen større bygningsmæssige ændringer.

**KOMUNIKATIONSSTRATEGI
HVORDAN OG HVORNÅR
INFORMERER VI**

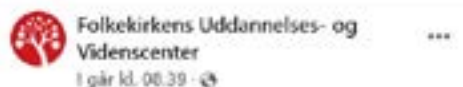
KOMMUNIKATION - HVORNÅR GØR VI HVAD?

*** Vi afventer input til almen national strategi, som leveres af Aalborg Stift snarest muligt ***

Tidsplan og aktionsliste

Hvornår	Hvem	Hvad	Til hvem	Kanal	Ansvarlig
		Debatterende artikel (mellem parter i projektet, Nationalmuseet og kirke-aktør)	Internt kirkelige aktører		
		Debatterende artikel (mellem parter i projektet, Nationalmuseet og kirke-aktør)	Befolkning lokalt og nationalt	Nyhedsmedier?	
Oktober 2021	Marianne Gaarden	Orientering om status	Biskopper og kontorchefer på bispemødet	Mødeforum	Lene og Elisabeth
November 2021	Kirkefondet	Artikel i 'Kirken i dag' om Nationalmuseets behandling af byggesagsansøgninger	Menighedsrådsmedlemmer, præster, sognemedhjælpere og andre kirkeligt ansatte og interesserede.	'Kirken i dag'	MABD – er aftalt
November 2021	Kirkefondet	Artikel i 'Kirken i dag' om menighedsråds oplevelse af byggesøgningsproces	Menighedsrådsmedlemmer, præster, sognemedhjælpere og andre kirkeligt ansatte og interesserede.	'Kirken i dag'	MABD – er aftalt
Januar 2021	Styregruppen	Orientering om status	De nye stiftsråd i de 5 stifter skal klædes på	Nyhedsbrev og orientering på møde.	Elisabeth og Lene
Marts 2022		Kursus i anvendelse af de udarbejdede metoder	Provster, provstisekretærer og menighedsråd	Annoncering af kursus – hvor og hvornår?	MABD
Marts-juni 2022		Workshops i provstier: Reportager fra hver af de fem workshops	Lokalbefolkning og stift	Kirkeblad Stifternes platforme	
		Interview med menighedsråd om udfordringer	Nationalt og lokalt	Avisen Danmark Kirke.dk Kristeligt dagblad	
April 2022	Marianne Gaarden	Orientering om status på projektet – evt. anmodning om, at de viderefremidler viden/resultater m.m.	Bispemøde	Mødeforum Formen afhænger af, hvad vi har brug for at de ved og om de skal gøre noget.	Elisabeth og Lene
Maj 2022	Maj Dalsgaard	Himmelske dage:		Deltagelse på messen	MABD
		Paneldebat med deltagelse af Maj Dalsgaard, Kgl. bygningsinspektør, Stig Andersen og Provst, Mette Moesgaard. Moderator Birgitte Graakjær Hjort, FUV		Nyhed på Facebook (FUV + Medvirkende stifters sider) Reportage til ? Evt. versionerbar nyhed med personinterview relevant for hvert stift	Anne-Sofie Holm Lokal vinkel: de enkelte stifters kom. medarb.

Maj Bjerre Dalsgaard, leder af udviklingsprojektet Differentieret vedligeholdelse og brug af kirkebygninger, er i disse dage på erfaringsbesøg på Nationalmuseet, der også er repræsenteret i styregruppen.

"Nationalmuseet har været så gæstfrie at invitere mig indenfor hos kirkekonsulentene for at blive klogere på deres arbejde med kirkerne. Dagene på museet giver anledning til mange spændende snakke om kulturarv, vedligeholdelse, brug, sagsgange og virkeligheden i provstierne. Det er en uvurderlig vidensudveksling, som tjener til at kvalificere udviklingen af projektets modeller og strategier for fremtidig prioritering og vedligeholdelse."

Projektet er et samarbejde mellem Folkekirken Uddannelses- og Videnscenter og Lolland-Falster, Ribe, Aalborg, Viborg og Roskilde Stift. Læs mere her: http://www.fkuv.dk/_/differentieret-vedligeholdelse-og- Se mindre

Differentieret vedligeholdelse og brug af kirkebygninger

Nyhedsbrev 1, december 2021

Status på projektet

Projektet, *Differentieret vedligeholdelse og brug af kirkebygninger*, har nu været i gang i godt og vel et halvt år og skrider planmæssigt fremad. I juni holdt vi første følgegruppemøde på Nationalmuseet, hvor vi blev præsenteret for forskellige vinkler på den problematik, projektet adresserer, og vi havde gode og frugtbare diskussioner, som gav et godt afsæt for det videre arbejde.

I de seneste måneder har jeg været på besøg i de medvirkende provstier og har her haft gode og lærerige samtaler med provstver og provstisekretærer. Det har været spændende at komme tættere på provstiernes konkrete situation, og alle steder mærker jeg en stor veneration for kirkebygningerne. Der tegner sig et klart billede af udfordringer, der går igen. For eksempel oplevelsen af tunge arbejdsgange, små istandsættelsesopgaver som vokser sig store i processen og en oplevelse af, at de krav der stilles fra rådgivere, ikke altid matcher den økonomiske virkelighed, provstierne må agere i. Der er dog også lokale forskelle fra provsti til provsti og fra sogn til sogn, som er vigtige at tage højde for i projektet.

Hvad ligger forude?

Næste milepæl i projektet bliver testfasen, hvor vi i løbet af sommeren 2022 skal afholde workshops i provstierne. Her vil jeg introducere til den model, som er blevet udviklet gennem projektet, og sammen skal vi arbejde med jeres kirker og kategoriseringen og prioriteringen af dem. Som ordet testfase indikerer, skal workshoppen ses som en afprøvning af modellen. Modellen vil efterfølgende blive justeret på baggrund af de erfaringer, vi sammen gør os. Jeg vil i den kommende tid kontakte alle medvirkende provstier for at påbegynde planlægningen og forberedelsen af disse workshops.

Oplæg om projektet

Der er i projektet budgetteret med, at der i løbet af projektperioden holdes ét oplæg på provstiniveau og ét oplæg på stiftsniveau i de deltagende provstier/stifter. Oplægget på provstiniveau holdes i forbindelse med sommerens workshops. I foråret 2023 er der sat tid af i projektet til, at jeg kommer ud i alle stifter og holder oplæg om projektet og modellen. Ønsker I oplæg udover dette, kan I kontakte mig for en individuel aftale, der i givet fald vil ligge uden for projektets økonomiske ramme.

Hjemmeside

Vi har oprettet en side for projektet under Folkekirken Uddannelses- og Videnscenters hjemmeside (fkuv.dk). Her kan I finde baggrundsmateriale for projektet, dagsordener, referater, slides fra oplæg mv. Siden opdateres løbende med aktuelt materiale og kan tilgås via dette link: www.fkuv.dk/undersogelser-og-viden/differentieret-vedligeholdelse-og-brug-af-kirkebygninger I er meget velkomne til at dele viden om, og link til, projekthjemmesiden i jeres netværk.

Hvis I har spørgsmål til projektet, er I altid velkomne til at kontakte mig på mail eller telefon. Jeg glæder mig meget til det videre arbejde, og til at vi sammen skal afprøve modellen i praksis.

Mange hilsner
Maj Bjerre Dalsgaard, projektleder FUV

Telefon: 51661118
Mail: mabd@km.dk

FORESTÅENDE WORKSHOPS

FORESTÅENDE WORKSHOPS

Varde Provsti

1. juni

17-21

Alle planlagte workshops bliver med deltagelse af:

- PU
- Repræsentanter for alle MR
- Provstiets bygningskyndige

Mørse Provsti

7. juni

17-21

Indhold:

- Præsentation af projektets baggrund
- Præsentation af projektmodel
- Introduktion til kategorier og intervaller
- Introduktion til prioritering og strategier
- Introduktion til vedligeholdelsesplaner

Lolland Østre Provsti

22. juni

17-21

- Workshoparbejde:
- Fastsættelse af provstiets brugsintervaller
- Kategorisering af de enkelte kirker i grupper (opdelt efter pastorater)
- Fastsættelse af prioriteringsgrad og strategi
- Overblik over resultatet

Salling Provsti

- Diskussion af proces og resultatet

Kalundborg Provsti

DISKUSSION

VURDERINGSPROCES: STATUS OG POTENTIALER

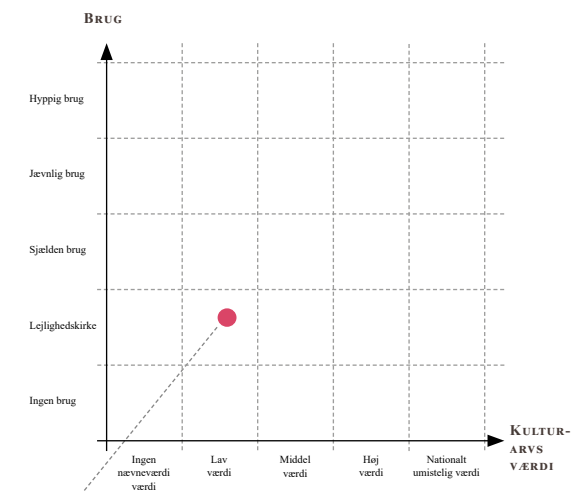
AKTUEL KATEGORI

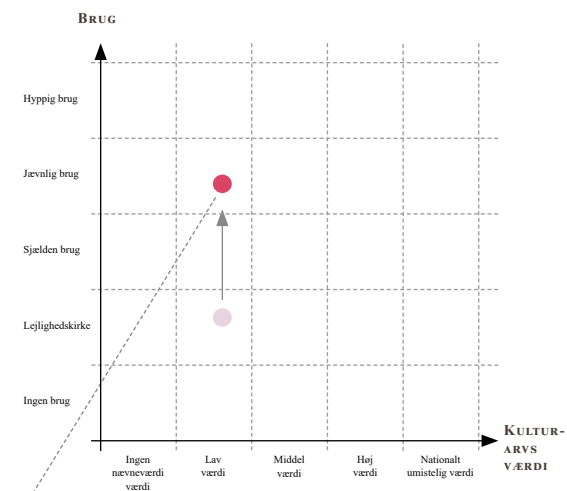
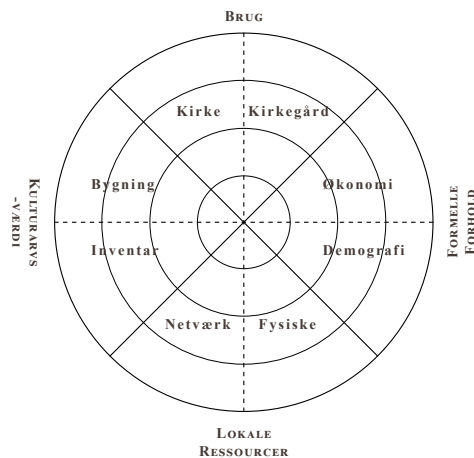
POTENTIALEVURDERING

FREMTIDIG KATEGORI

Aktuel vurdering og kategori

Fremtidig kategori

Man kan selvsagt kun flytte på brugsgraden, ikke på kulturarvsværdien.